

מתוך: ילדי רחוב

אנטק בורח מאחוזת הרוזן

מאת: יאנוש קורצ'אק, כרך ד', עמ' 61-64
תרגום: אורי אורלב

כְּאִשֶּׁר יָרַד הָעָרֵב קָם אַנְטָק מִמִּטָּתוֹ, סָקַר אֶת הַחֹדֶר בְּעֵינָיו, הִתְקַרֵּב לְדֹלֶת כְּדִי לִבְחֹק אִם מִיִּשְׁהוּ מְצִיץ דְּרָךְ חוֹר הַמְּנַעוּל. אַחַר כֵּן לָבַשׁ אֶת הַמַּעֲלֵל, פָּתַח אֶת הַחֲלוֹן וּבִקְפִיצָה אַחַת הָיָה בְּגוֹן. בְּמַהֲירוֹת עָבַר אֶת הַמְּרַחֵק בֵּין הַבַּיִת לַחוּמָה; עַץ אָגַס רָחַב צְמַרְת שֶׁלַח אֶת עֲנָפָיו מֵעַל הַחוּמָה. אַנְטָק כָּבַר עָלָה עַל סַפְסָל, נֶאֱחָז בְּעַנְף הָרֹאשׁוֹן וְאָז חָשׂ בְּכַף יָד שֶׁל מִיִּשְׁהוּ עַל כְּתָפוֹ.

- מָה אַתָּה רוֹצֵה? עֲזוֹב אוֹתִי.

זְרוּצְקִי הוֹשִׁיב אוֹתוֹ בְּעֵדִינּוֹת עַל בְּרַכְיוֹ וְהַחֵל לְדַבֵּר. הוּא דִבֵּר זְמַן רַב וּבִשְׁטָף. אַנְטָק לֹא הִפְסִיק אֶת דְּבָרָיו אֲפֹלוּ פִּעַם אַחַת. זְרוּצְקִי הִגְבִּיר אֶת קֶצֶב דְּבוּרוֹ. הָעֵץ הַשְּׁמִיעַ קוֹלוֹת רַחֵשׁ בְּעֵנְפָיו הָעֵינָיִם. רוּחַ קָרָה נִשְׁבָּה. כְּאִשֶּׁר סִים הָרוֹזֵן אֶת דְּבָרָיו שֶׁאֵל אַנְטָק, אַחֲרֵי רִגַע אֲלֻף שֶׁל שְׂתִיקָה:

- לָמָּה אַתָּה מְקַשֵּׁשׁ עַל דְּבָרִים שֶׁאַתָּה לֹא מִבִּין בָּהֶם שׁוֹם דְּבַר, אֲדוֹנִי?

עֲכָשׁוּ הַתְּחִיל אַנְטָק לְדַבֵּר.

נוֹשֵׂא שִׁיחָתֶם הָיוּ "יְלָדֵי הָרְחוֹב".

- לֹא, אֲנַחְנוּ בְּכָלֵל לֹא רָעִים וְלֹא מְטֻמְטָמִים, רַק שְׂיֵשׁ לָנוּ טוֹב אַחַר וְשָׂכַל אַחַר, מִפְּנֵי שֶׁאַתָּם לּוֹמְדִים מִן הַסְּפָרִים וְאֲנַחְנוּ לּוֹמְדִים אַחֲרֵת לְגַמְרִי. אוֹתָנוּ מְלַמֵּד ... אֲנִי בְּעֵצְמִי אֵינְנִי יוֹדְעִים ...

- הַחַיִּים, אֲנָשִׁים - זָרֵק זְרוּצְקִי.

נְכוּן. לָכֵם יֵשׁ מוֹרָה אֶחָד וְלָנוּ יֵשׁ מֵאָה. אֲבָל מָה יֵשׁ כָּאן לְדַבֵּר. רַק אֲנִי יָכוֹל לְהַגִּיד לָךְ, אֲדוֹן, שֶׁאַתָּם לֹא יוֹדְעִים עֲלֵינוּ שׁוֹם דְּבַר וְזֶהוּ.

הַשִּׁיחָה הַלַּמָּת הַתְּנַהֲלָה בְּמִשְׁךְ זְמַן רַב וְהָעֵץ הַמְּשִׁיךְ לְרִשְׁרֵשׁ בְּעֵנְפָיו הָעֵינָיִם.

- יֵשׁ אֲצִלְנוּ קֶבֶץ וְגַנְבֵּ אֶחָד. אֲנַחְנוּ קוֹרְאִים לוֹ "חֲבֵרְמוֹן", לְמַרְוֹת שֶׁעֲכָשׁוּ הוּא כָּבַר שְׂתִינּוֹ. אֲבָל פִּעַם הָיָה נוֹרָא חֲזָק. שֶׁלְּמוֹ לוֹ בְּקֶרֶקֶס עֲשָׂרִים וְחַמְשָׁה רוֹבְלִים כְּדִי שִׁיֵּאָבֵק עִם אֶחָד הַמְּתַאֲגָרִים שֶׁל הַקֶּרֶקֶס וַיִּנָּח לוֹ לְנֶצַח אוֹתוֹ. הַמוֹדְעוֹת הַכְּרִיזוּ, שְׂמִי מַהֲקָהֵל שִׁיִּכְנִיעַ אֶת הַמְּתַאֲבֵק, יִקְבֵּל חֲמֵשׁ מֵאוֹת רוֹבֵל. הוּא הָיָה נוֹתֵן שִׁיִּפִּילוֹ אוֹתוֹ כְּמָה פְּעָמִים, עַד שֶׁנִּמְאָס לוֹ, וּפִעַם אַחַת הִפִּיל אֶת הַמְּתַאֲבֵק. וְאַתָּה חוֹשֵׁב, אֲדוֹנִי, שֶׁלֶקַח אֶת חֲמֵשׁ מֵאוֹת הַרוֹבְלִים? "לֹא", אָמַר, "הַהֶסְכֵּם הָיָה שֶׁאֲנִי אֶתֵּן לְנֶצַח אוֹתִי; אֲנִי הַפְּרֵתִי אֶת הַהֶסְכֵּם וְלֹא רוֹצֵה אֶת הַכֶּסֶף". וְעוֹד בְּקֶשׁ סְלִיחָה. וּלְמַחֲרָת תִּפְסוּ אוֹתוֹ מִפְּנֵי שֶׁגַּנְבֵּ מִמִּיִּשְׁהוּ שְׁעוֹן. אוֹ, לְמִשְׁלַל יֵשׁ אֲצִלְנוּ גַּנְבִּים קְטַנִּים. אֶחָד כְּזֶה גוֹנֵב מִשְׁהוּ וְאֶחָד אַחַר מַחְזִיר אֶת הַגְּנֵבָה לְבַעַל הַחֶפֶץ הַגְּנוּב תִּמְוֹרֵת תִּשְׁלוּם. "תֵּן כֶּךָ וְכֶךָ - הוּא אוֹמֵר - וְהַחֶפֶץ שֶׁלָּךְ יִהְיֶה מְנַח בְּמִקוֹם זֶה וְזֶה". וְלֹא הָיָה מְקַרָּה שִׁיִּרְמָה. מִפְּנֵי שֶׁאֲדוֹנִי, יֵשׁ לָנוּ כְּבוֹד.

הָרוֹזֵן הִקְשִׁיב וְהִרְגִישׁ שֶׁהִיָּלַד הִזָּה פּוֹקַח אֶת עֵינָיו אֶל עוֹלָם שֶׁלֵּם שֶׁלֵּם יָדַע עַל קִיוֹמוֹ, לֹא הוּא וְלֹא כָּל אוֹתָם סוֹפְרִים שֶׁלְּפִי סִפְרִיהֶם נִסָּה לְלַמֵּד עַל נַפְשׁוֹ שֶׁל "יְלָד רְחוֹב" - וּמִכָּאן כָּל אוֹתוֹן טְעוּיּוֹת בְּגִישָׁה לִילָדִים כְּאֵלֶּה וּבִפְעִילוֹת הַפִּילִנְתְּרוּפִים לְמַעַנֵם.

אנטק דבר עכשו ועיניו הבריקו; הוא חש שהרשים את האפוטרופוס הזר ושעכשו ידו על העליונה, והרגשה זו גרמה לו הנאה גדולה.

- אנחנו יודעים להיות טובים ומנמסים, אבל צריך להתנהג אתנו בעדינות, מפני שאנחנו יודעים להגן על כבודנו. אפלו כפאשר אחד מאתנו שתי לגמרי ומעצבן פלגן, אם מישהו נתקל בו במקרה ומבקש סליחה, הוא לא יגיד לו שום דבר; אבל אם לא יבקש, אוי ואבוי לו. אנחנו לא גונבים מכל אחד. יש אצלנו רופא אחד שאף פעם לא נועל את דלת הדירה שלו. אבל אם מישהו ינסה לגעת שם במשהו, אנחנו כבר נדע מה לעשות לו, מפני שהרופא הזה טוב אלינו ומכיר אותנו ויודע שאנחנו לא כל כך רעים ולא כל כך טפשים כמו שאתם חושבים. ואם מישהו רוצה להיות טוב אלינו, אבל לא מכיר אותנו, אז אנחנו "מסדרים" אותו, מרמים. אני יודע שהתמונות שלכם מצאו חן בעיני מניה ועכשו היא בטח מנללת והיא תלמד, ותהיה טובה. אבל אני יודע שהתמונות האלה זה שטות ושקר. אתה חושב שאם הקבצנית הלמאת משתכרת ורוקדת ואומרת כל מיני דבורים היא באמת שמחה? בטח, שמחה. היא יודעת שפעם היה לה יותר טוב ועכשו רע לה והיא תמות עוד מעט, אז היא שרה בכונה ורוקדת כדי שאף אחד לא ידע כמה באמת רע לה. מפני שזה לא מכבד אצלנו להצטער ולהתאבל וזהו. למה שהאחרים ידעו שרע לי!... נו, ואני מדבר ומדבר וצריך ללכת.

- תשאיר אנטק, לפחות תלמד לקחא,

- בשביל מה לי לקחא? אם אלמד לקחא, מישהו יצטרך ללמד אותי. אבל אני לא רוצה שמישהו ילמד אותי; מפני שאני רוצה להיות תמיד המורה. אנחנו נורא גאים, אדוני.

- ובשביל מה אתם מקבצים נדבות?

- אנחנו לא מקבצים נדבות, אנחנו רק מרמים. אם אני אומר לך את האמת ואתה נותן לי עשיריה, זה נקרא לקבל נדבה. אבל אם אני משקר לך ואתה נותן לי משהו, זה נקרא אצלנו ש"עבדתתי" עליך ולא בקשתי נדבה. אם אני מקבל משהו מאחד משלנו זה אומר שהוא עשה לי טובה. אתה מבין?...

אנטק פרוץ בצחוק למראה הבעת הפליאה שעל פני הרון.

- אנחנו אנשים גאים....

- ומסגרים - הוסיף הרון מהרהר.

- זה נכון. יש אצלנו סמרטוטית אחת. שאם תקרא לה "העלמה זושיה" - תזלם עליך אבנים. אנחנו תמיד מרגיזים אותה בצורה כמאת, מפני שהיא אשה נורא מצחיקה. היא רוצה שיקראו לה "גברת מיכלובה" והיא גברת מיכלובה כמו שאני אדון מיכאל. והיא כל כך גאה בעבודה שלה באשפה. אני יודע, שאתם לא מבינים את הדברים האלה, אבל אתם תמיד משתחווים לפני מישהו, ואנחנו לא. ואתה יודע למה, אדוני? מפני שאתם מפתחים להיות עניים, ואנחנו בכלל לא מפתחים מפני העני. טוב, אני הולך...

